

Consiliul Superior al Magistraturii

**Grupul de lucru privind stabilirea volumului optim de muncă și asigurarea
calității activității în instanțe**

**Program pentru stabilirea volumului optim
de muncă și asigurarea calității activității în
instanțe în anul 2011**

Octombrie 2010

Volumul optim de activitate în instanțe are valoare de principiu, alături de independență și specializare. Cele trei principii sunt precondiții ale procesului echitabil.

Scopul programului este promovarea echității în ceea ce privește volumul de muncă în instanțe, aspect care susține manifestarea valorilor de imparțialitate și competență profesională în activitatea judecătorilor.

I. Obiectivele programului

Asigurarea calității actului de justiție se realizează prin:

- stabilirea unui standard anual pentru dosarele repartizate completelor de judecată, în raport de numărul, complexitatea și stadiul procesual al dosarelor;
- alocarea unui timp adecvat de către judecător fiecărei cauze;
- reducerea riscurilor de producere a erorilor judiciare;
- evitarea riscurilor legate de afectarea randamentului profesional al judecătorilor.

Creșterea eficienței activității în instanțe se realizează prin:

- echilibrarea volumului de muncă a grefierilor în cadrul curților de apel și instanțelor arondate;
- eliminarea cauzelor care generează întâzieri procedurale nejustificate din cursul proceselor prin folosirea unui personal auxiliar mai numeros la instanțele aglomerate;
- scurtarea timpilor de management al dosarelor la instanțele aglomerate prin transferul unor activități de rutină de la judecători către grefieri.

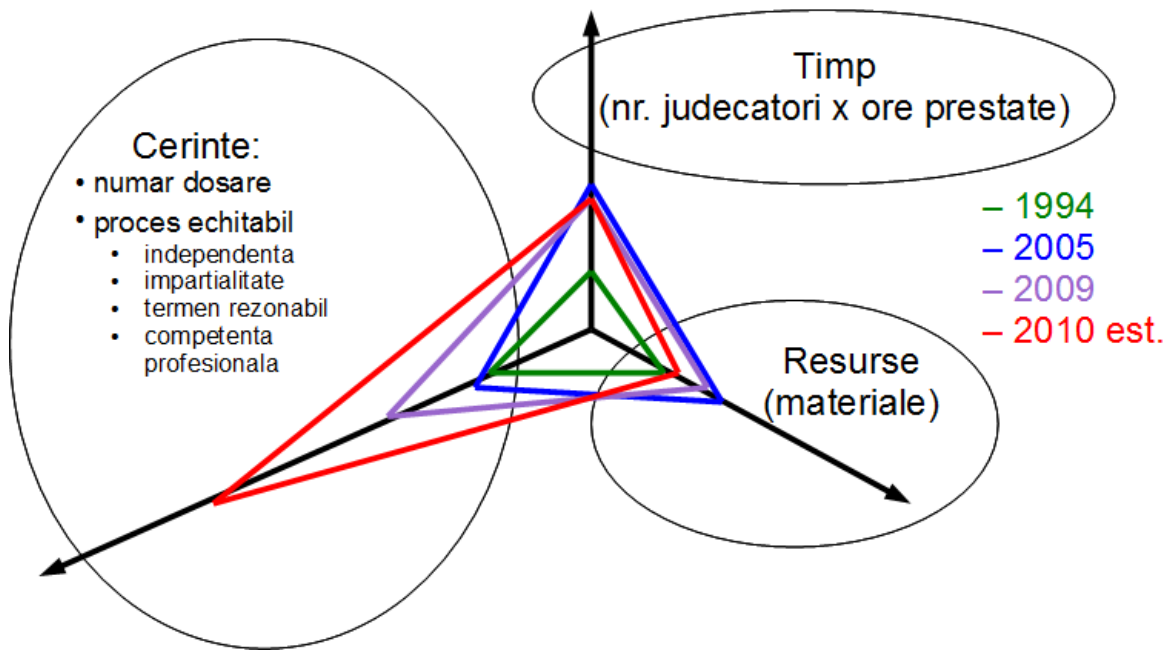
II. Durata de implementare a programului

Principiile și măsurile de implementare ale acestui program sunt aplicabile în instanțe timp de un an, începând cu dosarele înregistrate cu data de 01 ianuarie 2011.

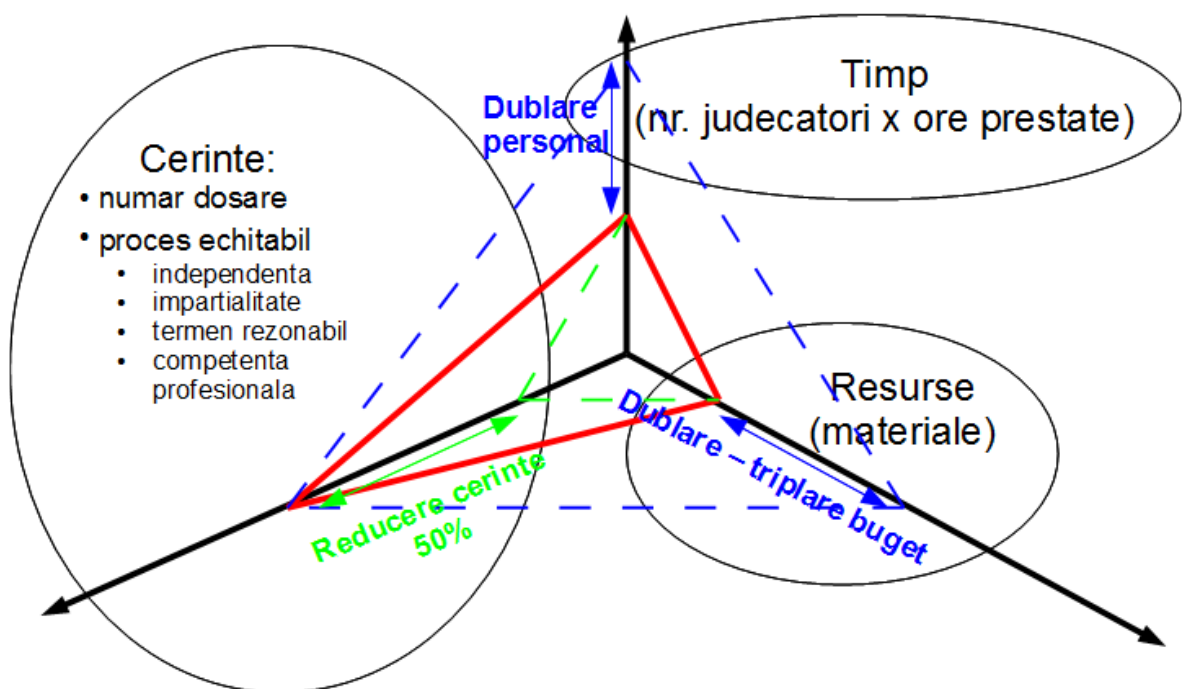
III. Descrierea situației actuale

După cum o arată datele statistice ale ultimilor ani, instanțele de judecată se confruntă cu o majorare continuă și semnificativă a volumului de activitate, în condițiile în care, în foarte puține cazuri, posturile de judecător sunt în mod complet ocupate. Datele statistice recente au evidențiat faptul că a crescut cu 50% volumul de muncă în instanțe în anul 2010 față de anii anteriori, în condițiile descreșterii alocațiilor bugetare pentru resursele umane.

Total National: 2010 estimare, 2009, 2005, 1994

Total National: 2010 estimare vs echilibru

În plus, între instanțe există un decalaj semnificativ în ce privește volumul de muncă la nivel național. În prezent, există o tensiune între productivitate și calitate în instanțele aglomerate din România.

Astfel, numărul judecătorilor supraîncărcați este de 928 (numărul judecătorilor din secțiile cu punctaj mediu peste 25%) *versus* numărul judecătorilor din instanțele cu volum mic de activitate care este de 577 (numărul judecătorilor din secțiile cu punctaj mediu sub 25%) la judecătorii, tribunale și curți de apel.

În concluzie, judecătorii supraîncărcați au, în medie, un volum de activitate dublu în raport cu judecătorii din instanțele cel mai puțin încărcate.

Programul privind volumul optim în instanțe este un instrument suport pentru toți judecătorii, în scopul obținerii unei bune calități a actului judiciar, a protejării competenței profesionale și a imparțialității judecătorilor. Constrângerile bugetare fac ca, în instanțele aglomerate, cererile adresate justiției, în număr tot mai mare, să nu poată fi soluționate în intervalul de timp dorit de părți.

Anul 2011 aduce previziuni de creștere a volumului de muncă în cadrul celor mai aglomerate secții ale instanțelor, care, chiar și în prezent, înregistrează în medie un volum de activitate, calculat ca puncte de încărcare, la 6 luni, sporit cu un procent cuprins între 25% și 60% față de mediile naționale, după cum urmează:

- în cazul curților de apel – se identifică 11 secții supraaglomerate (la care se adaugă Curtea de Apel București);
- în cazul tribunalelor - se identifică 34 secții supraaglomerate;
- în cazul judecătoriilor - se identifică 46 secții supraaglomerate.

Previziunile privind creșterile volumului de activitate, la aceste instanțe, pe grupe de secții, se prezintă astfel:

Instanțe	Cele mai aglomerate secții	Creștere previzionată, în medie, a volumului de activitate pe anul 2011, față de anul 2010
Curți de apel	2 Secții civile	20%
	3 Secții de contencios administrativ și fiscal	30,61%
	1 Secție de litigii de muncă și asigurări sociale	30%
	3 Secții comerciale și de contencios administrativ și fiscal	50%
	2 Secții penale	15,42%
	Curtea de Apel București (cu toate secțiile)	32%
Tribunale	8 Secții civile	37,67%
	2 Secții de contencios administrativ și fiscal	-
	2 Secții de litigii de muncă și asigurări sociale	-
	10 Secții comerciale	36,82%
	12 Secții penale	20,56%

Judecătorii	23 Secții civile	32,55%
	16 Secții penale	26,67%
	7 Secții mixte	35%
Total	91 secții + Curtea de Apel București	30,61%

Pentru aceste instanțe, s-a solicitat suplimentarea alocațiilor bugetare pentru finanțarea unui număr de 523 posturi de judecător și 921 posturi de grefier, în scopul asigurării condițiilor respectării cerințelor procesului echitabil.

Independent de măsurile luate de Guvern pentru gestionarea instanțelor, și asigurarea termenului rezonabil de soluționare a cazurilor în instanțe, Consiliul Superior al Magistraturii împreună cu instanțele judecătorești au ca principală îndatorire să promoveze politici de protejare și întărire a calității actului de justiție la nivelul tuturor instanțelor, fără să facă deosebiri între acestea. Guvernului îi revine obligația să asigure resursele materiale și umane necesare pentru îndeplinirea justiției, în vederea respectării cerințelor procesului echitabil.

Supraîncărcarea rolului unei instanțe este o cauză ce atrage răspunderea statului, deoarece acesta trebuie să își organizeze sistemul jurisdicțional de așa natură încât instanțele să poată respecta cerințele prevăzute de art. 6 alin. 1 din Convenție, ceea ce înseamnă că instanțele trebuie să poată lua hotărâri într-un termen rezonabil. S-a apreciat însă, că responsabilitatea internațională a statelor semnatare ale Convenției nu poate fi angajată, dacă acestea dovedesc faptul că au adoptat cu promptitudine măsurile necesare pentru a remedia situația.

Exista o varietate de măsuri pe care Guvernul are autoritatea să le ia în așa fel încât toate instanțele din România să poată respecta cerințele prevăzute de art.6 alin. 1 din Convenție.

IV. Descrierea programului

Încărcătura pentru judecători

Gradele de complexitate ale dosarului

1. Gradul de complexitate exprimă efortul depus de către completul de judecată pentru soluționarea dosarului;
2. Gradele de complexitate ale dosarului în aplicația Ecris 4 se definesc prin îmbinarea unei componente fixe cu o componentă variabilă.

Componenta fixă se referă la:

Gradul de complexitate al obiectului principal al dosarului este o valoare întreagă între 1 (cel mai ușor) și 10 (cel mai dificil), se determină la fond și se păstrează fix pentru toate stadiile procesuale. Gradele de complexitate sunt stabilite prin Hotărârea nr.830A/2007 a Consiliul Superior al Magistraturii.

Componenta variabilă se referă la:

- numărul volumelor dosarului;
- numărul părților;
- complexitatea obiectelor secundare;
- stadiul procesual.

Formula de calcul a complexității dosarului:

- $[\text{complexitatea obiectului principal}] + [(\text{complexitatea obiectelor secundare}) \times 10\%] + [(\text{complexitatea obiectului principal}) \times (\text{numărul părților}) \times 5\%] + [(\text{complexitatea obiectului principal}) \times (\text{numărul volumelor}) \times 20\%]$;
- Complexitatea unui dosar pornește de la cea inițială și va crește pe parcursul procesului până va atinge complexitatea sa finală.

Stadiile procesuale ale dosarului

1. Încărcarea se distribuie asupra judecătorilor din complet, astfel:
 - a) pentru fond: 1 judecător – încărcare 100%/judecător sau 2 judecători – încărcare 75%/judecător;
 - b) pentru apel (2 judecători): încărcare 75%/judecător;
 - c) pentru recurs (3 judecători): încărcare 65%/judecător.

Definirea punctelor de încărcare și modul de calcul

1. Un punct de încărcare reprezintă gradul de complexitate al dosarului raportat la stadiul procesual;
2. Punctele de încărcare ale unui dosar se calculează ca produs între gradul de complexitate al dosarului și încărcarea pe judecător conform stadiului procesual;

3. Numărul de puncte de încărcare, corespunzător sumei dosarelor unui judecător, reprezintă indicatorul de încărcare (pe: săptămână, lună, trimestru, semestru, an) și reprezintă norma de lucru;
4. Repartizarea punctelor de încărcare trebuie să asigure posibilitatea finalizării a 25% din numărul de cauze din ședința publică, în condițiile respectării nivelului corespunzător de calitate al hotărârilor;
5. **Numărul maxim de puncte de încărcare anuală (calculate la dosare nou intrate) este de 5060/judecător (această limită a fost reevaluată în raport de noua formulă de calcul și de previziunile instanțelor¹), la judecătoria, tribunal și curte de apel, calculate ca 115 puncte de încărcare săptămânală, respectiv pentru 44 de săptămâni active (de lucru) pe an calendaristic.**

Măsuri de implementare

1. Echilibrarea repartizării aleatorii se face pe ședința de judecată din perspectiva numărului maxim de puncte de încărcare și a numărului maxim de dosare nou intrate;
2. Colegiul de conducere al instanței poate hotărî, în cazuri excepționale, derogarea de la regulile de repartizare a dosarelor (de exemplu, în cazul mega-dosarelor, adică al dosarelor în care sunt implicate foarte multe persoane sau care au foarte multe volume);
3. Judecătorii din cadrul instanțelor al căror volum de activitate se situează cu cel puțin 25% sau 35% sub norma de încărcare maximă stabilită pentru un an vor primi sarcini administrative pentru completarea normei de muncă în proiectele Consiliului Superior al Magistraturii, Institutului Național al Magistraturii sau Școlii Naționale de Grefieri, până la momentul redistribuirii postului sau atingerii normei de muncă;
4. Pentru judecătorii care îndeplinesc și alte atribuții decât activitatea de judecată propriu-zisă, cu caracter permanent sau temporar, norma anuală de muncă poate fi diminuată cu până la 50%, prin hotărârea colegiului de conducere;
5. Pentru judecătorii care asigură permanența în zilele nelucrătoare sau în afara orelor de program, norma de muncă poate fi diminuată cu până la 30%, prin hotărârea a colegiului de conducere.

¹ Instanțele care au efectuat previziuni: Curtea de Apel Galați, Curtea de Apel Iași, Tribunalul București, Tribunalul Mehedinți, Tribunalul Neamț, Tribunalul Gorj, Judecătoria Sector 4 București, Judecătoria Sector 2 București, Judecătoria Sector 6 București, Judecătoria Arad, Judecătoria Drobeta Turnu Severin, Judecătoria Baia Mare, Judecătoria Orșova, Judecătoria Târgu Jiu, Judecătoria Strehăia, Judecătoria Vâlnu Mare, Judecătoria Brașov

Încărcarea cu sarcini pentru grefierii cu activitate în ședința de judecată

Principii:

- Încărcătura anuală cu sarcini pentru un grefier cu activitate în ședința de judecată se calculează ca număr de dosare;
- Încărcătura medie cu dosare pentru un grefier este aceeași pentru judecătoria, tribunal și curte de apel.

Calculul încărcăturii medii pentru grefieri

- Se face la nivelul fiecărei curți de apel;
- Încărcătura medie pentru un grefier cu activitate în ședința de judecată se stabilește prin raportul dintre numărul total de dosare înregistrate în anul 2010 (la judecătorii, tribunale și curți de apel) și numărul total de grefieri cu activitate în ședința de judecată din aceste instanțe;
- Media anuală de raportare, în vederea echilibrării volumului de muncă la grefierii cu activitate în ședința de judecată, va fi stabilită de președintele curții de apel și va fi comunicată tuturor instanțelor din circumscripția acesteia;
- **Echilibrarea volumului de muncă** se realizează între instanțele din cadrul unei curți de apel, cu scopul de a realiza convergența spre încărcătura medie, prin mutarea grefierilor de la instanțele cu excedent important către instanțele cu deficit semnificativ.

V. Etapele și indicatorii de evaluare a programului

Se vor culege date cu privire la:

- numărul de dosare înregistrate și punctele totale repartizate în unitatea de timp;
- numărul punctelor de încărcare acumulate pe complete și judecători din dosarele înregistrate;
- lungimea primului termen acordat. Se vor avea în vedere cele trei tipuri de termene (urgent, mediu și normal) pentru a se aprecia asupra caracterului său rezonabil.
- numărul punctelor de încărcare încorporate în hotărârile finale/complet de judecată (se verifică dacă se finalizează cel puțin 25% din numărul de cauze din ședință);
- durata proceselor (se verifică dacă scade numărul dosarelor mai vechi de un an și, respectiv, doi ani);
- prima evaluare la nivel național se realizează în luna iulie, pentru activitatea desfășurată în primele șase luni ale anului.

Responsabilități

Grupul de lucru va analiza rezultatele semestriale și va face propuneri către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii în vederea optimizării proiectului.

Comisia de actualizare a nomenclatoarelor ECRIS va propune un punctaj provizoriu de complexitate pentru obiecte noi, introduse în aplicația ECRIS ulterior emiterii HCSM nr. 830/A/2007.

Comisia de actualizare a nomenclatoarelor ECRIS va sesiza Plenul Consiliului Superior al Magistraturii pentru validarea punctajelor propuse.

Colegiile de conducere ale instanțelor sunt responsabile pentru implementarea principiilor și măsurilor din proiect.

Pentru culegerea și transmiterea datelor de evaluare a proiectului responsabilitatea revine colegiilor de conducere ale instanțelor și grefierilor informaticieni.

Președinții curților de apel vor lua măsuri pentru ca grefierii care desfășoară activități în ședința de judecată din cadrul instanțelor arondate să fie încărcăți în anul 2011 în mod echilibrat, cât mai aproape de media stabilită în cadrul proiectului.

Președinții curților de apel vor monitoriza activitatea instanțelor în ceea ce privește echilibrarea volumului optim de muncă.